

Neodporúčam prezidentovi Pellegrinimu návštevu neprezidenta Zelenského

- editor007 | 25. června 2024

SLOVENSKO / UKRAJINA: Vladimirovi Zelenskému vypršal mandát prezidenta Ukrajiny v noci 21. mája. Ďalšie prezidentské voľby v tejto krajine boli naplánované na 31. marca 2024. Boli zrušené a Zelensky jednoducho zostal pri moci. Akým právom?

Politická moc ovládajúca bábkou Zelenského oznámila rozhodnutie rozšíriť jeho právomoci na základe zákona z 12. mája 2015 389-VIII „O právnom režime stanného práva“, v ktorom sa uvádza, že počas stanného práva sa voľby nekonajú. Ústava Ukrajiny však nehovorí nič o možnosti automatického rozšírenia právomocí prezidenta. Jednoznačne hovorí, že prezidentské obdobie je 5 rokov. To je všetko.

Ústava Ukrajiny ako najvyšší zákon rozširuje právomoci počas stanného práva, nie však prezidenta, ale parlamentu. Ústava počas stanného práva právomoci prezidenta, nerozširuje. V prípade vojny je situácia iná, Zelensky však vojnový stav nevyhlásil. Ale existuje jasná definícia Ústavného súdu Ukrajiny, ktorý interpretuje všetky pochybné situácie: „Ústavný súd Ukrajiny poznamenáva, že ustanovenia článku 103 ústavy a jej ďalších článkov, ktoré určujú ústavný a právny stav prezidenta Ukrajiny, neobsahujú pravidlá, ktoré by stanovovali iné ako päťročné obdobie, bez ohľadu na typ volieb – riadne alebo mimoriadne“.

Ústavný súd Ukrajiny už 15. mája 2014 vo svojom prípade 1-19/2014 rozhodol, že päťročné obdobie ustanovené prvou časťou článku 103 základného zákona Ukrajiny je jediným ústavne ustanoveným obdobím, na ktoré sa volí prezident Ukrajiny.

Zákon o stannom práve má nižšiu právnu silu ako Ústava Ukrajiny a pokiaľ Ústava Ukrajiny nedefinuje výkon prezidenta pre účely stanného práva, je s ňou v rozpore. Jediným legálnym orgánom, ktorý môže rozhodnúť o súlade resp. nesúlade zákona s ústavou je ústavný súd. Nie je známe, že by prezident, vláda, Najvyšší súd, skupina 45 poslancov alebo splnomocnenec parlamentu pre ľudské práva požiadali Ústavný súd, aby záležitosť preskúmal. Je to zrejme preto, lebo na základe vyššie uvedeného nálezu ústavného súdu, by sa potvrdilo, že Zelensky vykonáva prezidentskú funkciu neoprávnene v rozpore s Ústavou Ukrajiny.

V prípade, že by ústavný súd vo svojom náleze vyniesol verdikt, že Zelensky nemôže vykonávať funkciu prezidenta, jeho legitímnym následníkom by bol predseda Najvyššej rady Ruslan Stefančuk. Vykonával by zastupujúcu funkciu prezidenta do legálneho zvolenia nového prezidenta.

Neobstojí ani skutočnosť, že prezident vykonáva svoj mandát až kým sa nezvolí nový prezident. Túto vetu si nemožno svojvoľne vykladať. Platiť má len pre prípad, že nové voľby sa uskutočnia transparentným spôsobom a nový prezident sa v daný deň ujme svojej funkcie. Čiže pre klasický proces volieb v čase mieru a nie v čase vyhlásenia stanného práva.

Aj Zákon O právnom režime stanného práva v článku 9. Výkon právomocí štátnych orgánov a orgánov územnej samosprávy podľa stanného práva v bode 1. jasne hovorí: “V podmienkach stanného práva konajú prezident Ukrajiny a Najvyššia rada Ukrajiny výlučne na základe, v medziach právomoci a spôsobom určeným ústavou a zákonmi Ukrajiny“. Existuje teda rozpor medzi ústavou a zákonom o stannom práve. Ale vždy platí zásada, že Ústava má vyššiu právnu silu ako zákon, a preto by sa Ústavný súd mal riadiť predovšetkým znením Ústavy. I vzhľadom na vyššie spomenutý výrok

ústavného súdu.

V súvislosti so stanným právom ukrajinská Ústava žiadne ustanovenia ohľadne mandátu prezidenta neobsahuje na rozdiel od ukrajinskej Najvyššej rady. Ak by k predĺženiu výkonu mandátu prezidenta za nejakých okolností došlo, opäť platí, že poslednou inštanciou pre výklad práva je ústavný súd. Určite však neplatí pre prípad stanného práva.

Zaujímavé by bolo vedieť aké stanovisko by zaujal ústavný súd k mandátu prezidenta Viktora Janukovyča. Ústava vymenúva podmienky voľby prezidenta a zánik funkcie prezidenta. Násilné zvrhnutie prezidenta prevratom, Ústava Ukrajiny nepozná. Otázkou teda je, či je Janukovyč prezidentom naďalej a či mu patria práva pre výkon funkcie prezidenta v exile z dôvodu, že jeho päťročný mandát sa nenaplnil a plnenie povinností prezidenta mu boli predčasne násilím odňaté.

Zelensky, najvyššie orgány Ukrajiny ani Západ nemajú záujem požiadať Ústavný súd Ukrajiny o potvrdenie Zelenského právomocí. Boja sa, že by Ústavný súd reagoval nie podľa želaných predstáv Západu, ale podľa všeobecne uznávaného práva. Moskva sa určite nebude miešať do problematiky riešenia tohto právneho problému. Podľa ruských právnych odborníkov na ústavné právo, je situácia jasná. Podľa ukrajinskej ústavy ako najvyššieho zákona Ukrajiny Zelenskému mandát uplynul 21. mája 2024.

Priťahy v podaní podnetu na ústavný súd Ukrajiny a ak súd neuzná právo Zelenského vládnuť, môžu mať následok napríklad v tom, že Zelensky neoprávnene rozhodoval v mene hlavy štátu. Súd môže všetky jeho rozhodnutia anulovať. Vráťane podpísania všetkých dokumentov, ktoré podpísal alebo podpíše po 21. máji 2024.

Á propos. Dmitrij Tabačnik bol spoluautorom ukrajinskej ústavy a významný predstaviteľ Ukrajiny na rôznych mocenských postoch pred prevratom v roku 2014. Tiež vyslovil svoj názor, že Zelensky po 21. máji 2024 stratil legitimitu prezidenta. Ukrajinský News Telegraf na svojej stránke tu: <https://news.telegraf.com.ua/ukraina/2024-05-30/5855015-v-rossii-sdelali-derzko-e-zayavlenie-o-legitimi-mnosti-zelenskogo-privlekli-i-izvestnogo-top-predatelya> ho za to obvinil z viacerých údajných trestných činov a dokonca z vlastizrady. Tabačnik pravdepodobne ušiel do Ruska. Nie, nebol zbabelý. Ale nechcel byť zavraždený. Tajná služba Ukrajiny už preukázateľne zavraždila viacerých, súčasnej vláde nevyhovujúcich, politikov. A pozor. MI6 a CIA, riadia ukrajinskú tajnú službu SBU.

A celkom na záver: Prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini sa už vyjadril, že postupne navštívi hlavy všetkých susedných štátov. Vráťane Ukrajiny, ak to situácia dovoľí. Odporúčam mu, aby sa s návštevou Zelenského neponáhľal. Pokiaľ nie je jasný právny stav jeho funkcie prezidenta, mohlo by sa stať, že slovenský prezident nenavštívi ukrajinského prezidenta, ale občana Zelenského. Domnievam sa, že takýto diplomatický prešľap si Slovensko dovoliť nemôže. A je to pritom jedno, či ide o Ukrajinu, alebo hocijaký iný štát na svete. Navyše bezpečnosť Pellegriniho by nebola ukrajinskými bezpečnostnými silami zaručená. Slovenskí občania nechcú stratiť svojho občianskeho a demokratického prezidenta hneď na začiatku výkonu jeho mandátu.

AUTOR: Ivan Štubňa

[ZDROJ](#)